

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์
Quality of Life Among People in Khok Khamint Municipality
Administrative Organization, Amphoe Phlapphla Chai, Buriram Province

วรารัตน์ แป้นประโคน

ธนพัฒน์ จงมีสุข

ธัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ

นักศึกษาปริญญาโท ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Wararat Paenprakhon

Thanapat Jongmeesuk

Thanyarat Phuthiphongchaicharn

M.P.A. Student (Public Administration), Rajabhat Buriram University

Lecturer of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Buriram University

Lecturer of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Buriram University

Corresponding E-mail: 670426070015@bru.ac.th

รับบทความ: 19 ธันวาคม 2568; แก้ไขบทความ 20 กุมภาพันธ์ 2569; ตอรับบทความ: 17 มีนาคม 2569

Received: December 19, 2025; Revised: February 20, 2026; Accepted: March 17, 2026

บทคัดย่อ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงความมั่นคงและความก้าวหน้าของสังคม ซึ่งต้องครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ คุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์ปรารถนา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลโคกขมิ้น ตามกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 3) เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนทั้งสิ้น 384 คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล โคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบความแตกต่างในคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลโคกขมิ้น ตามกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ พบว่า เพศ อายุ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับประชาชนทุกคน ให้ประชาชนรู้สึกได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ : การพัฒนา; คุณภาพชีวิต; ประชาชน

Abstract

Improving the quality of life of the people is an important issue that reflects the stability and progress of society. This must cover health, economy, society, and the environment, while the quality of life is what human beings desire. The objectives of this research were 1) to study the level of quality of life of the people in the municipality of Khok Khamin Sub-district, Phlapphla Chai District, Buriram Province and 2) to study the differences in the quality of life of the people in the municipality. and 3) to provide policy suggestions to improve the quality of life of the people in the municipality of Khok Khamin Sub-district, Phlapphla Chai District, Buriram Province. The sample group used in the study was people in the municipality of Khok Khamin Sub-district, Phlapphla Chai District, Buriram Province. The sample consisted of 384 people, determined using Yamane's formula. The tools used in the research were questionnaires, with a confidence value of 0.92. The statistical methods used for data analysis included percentages, means, and standard deviations.

The results showed that 1) the level of quality of life of the people in Khok Khamin Sub-district Municipality, Phlapphla Chai District, Buriram Province as a whole was very high. Khok Khamin sub-district by different groups, including gender, age, occupation, and average monthly income, classified by demographic factors. 3) Policy recommendations to improve the quality of life of the people in the municipality of Khok Khamin Sub-district, Phlapphla Chai District, Buriram Province It was found that government agencies, especially local government organizations in the area of responsibility, should promote all aspects of activities, including physical, mental, social and environmental aspects, in order to create relationships with all people so that the people feel that their quality of life has been improved comprehensively.

Keywords: Development; Quality of life; People

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงความมั่นคงและความก้าวหน้าของสังคม โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นที่ยังประสบปัญหาการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน เช่น ด้านสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการทางสังคม คุณภาพชีวิตหมายถึง “การมีชีวิตที่ดี มีความสุข และพึ่งตนเองได้” ซึ่งต้องครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ คุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์ปรารถนาในลักษณะของความสุขทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม แต่ยังคงเป็นสิ่งที่คนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม (แก้วตะวัน ศิริลักษณ์นันท์, 2565: 224) เสนอว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีประสิทธิภาพควรประเมินจากองค์ประกอบทั้งทางกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยใช้กรอบ WHOQOL-

BREF เป็นเครื่องมือในการวัดความพึงพอใจอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของภาครัฐที่ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมา เพื่อสร้างกลไกการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและชุมชน ให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่ (รัชชานนท์ สมบูรณ์ชัย, 2557: 9)

การพัฒนาคุณภาพประชาชนของภาครัฐเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเติบโตและเสถียรภาพของประเทศ โดยมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีบทบาทในสังคมอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งที่ผ่านมาภาครัฐได้ดำเนินการตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เน้นการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะในแผนฉบับที่ 12 และ 13 ที่เน้นการลดความเหลื่อมล้ำสร้างโอกาสทางการศึกษา พัฒนาทักษะอาชีพ และส่งเสริมสุขภาวะอย่างรอบด้าน การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนที่แท้จริงต้องให้ความสำคัญกับการพึ่งตนเองแบบยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมการประเมินคุณภาพชีวิตควรใช้เครื่องมือที่ครอบคลุม 4 มิติ คือ ร่างกาย จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อสะท้อนสุขภาวะโดยรวมของประชาชนอย่างถูกต้องและชัดเจน ด้านภาครัฐยังได้พัฒนากลไกการทำงานระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2561 เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ และเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (แก้วตะวัน ศิริลักษณ์นันท์, 2565: 224)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินโครงการอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2546 ในบทบาทการพัฒนาคุณภาพชีวิตนอกเหนือจากมารับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานจากส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวงและกรมต่าง ๆ แล้วยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กร ที่มีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล โดยบทบาทของเทศบาลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนมีความสำคัญในการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน โดยเทศบาลมีหน้าที่หลักในการจัดการบริการสาธารณะ เช่น การจัดหาน้ำสะอาด การจัดการขยะ การรักษาความสะอาดและการพัฒนาสาธารณูปโภค เช่น ถนนและไฟฟ้า เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ อีกทั้งยังมีบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมกีฬา การส่งเสริมการศึกษา และการสนับสนุนกลุ่มที่ด้อยโอกาส เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการ รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนผ่านการส่งเสริมอาชีพและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ซึ่งช่วยให้ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (พัทธพล ศุภะเสน, 2023: 32-34)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชน โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นที่เทศบาลเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีชีวิตที่มั่นคงและยั่งยืน ทั้งนี้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่ได้หมายถึง เพียงการเพิ่มรายได้หรือการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่ยังรวมถึงการดูแลสุขภาพ การพัฒนาจิตใจ การส่งเสริมการศึกษา และการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความสุข มีสุขภาวะที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและสมดุล ตัวอย่างเช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตตำบลบางชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเน้นหลักพรหมวิหารธรรมเป็นแนวทาง พบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตจะประสบความสำเร็จได้เมื่อมีการบูรณาการ ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนเข้าร่วมกันอย่างจริงจัง ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของมิติทางวัฒนธรรมและศีลธรรมในการยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างแท้จริง (พิเชษฐ์ ชูทอง, 2567:

108-126) การพัฒนาพื้นที่ให้ประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานของรัฐในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นของเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ แม้ว่า การจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี 2568 ระดับตำบลจะพบว่ามีการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นไปอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกัน แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ครบถ้วน ยังมีประชาชนบางครัวเรือนยังตกหล่นจากการช่วยเหลือเป็นส่วนน้อยก็ตาม จึงทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ไม่ผ่านเกณฑ์ในการสำรวจ เช่น ครัวเรือน บางครัวเรือนยังมีรายได้เฉลี่ยไม่เกิน 100,000 บาทต่อคนต่อปี และมีสมาชิกที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์บัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้รับเงินสวัสดิการจากรัฐไม่ครบถ้วน ทำให้ระดับความสุขในการพัฒนาคุณภาพชีวิตยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย

จากการเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของทุกปีของเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ ยังพบว่า ประชาชนไม่ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกมิติตามเป้าหมายที่เทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้านเป็น 100% การวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ ให้บรรลุวัตถุประสงค์

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นหนึ่งในคณะผู้บริหาร จึงได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์เพื่อนำผลการศึกษาในครั้งนี้ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้นและช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้นตามกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐานในการศึกษา

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดคุณภาพชีวิตตาม WHOQOL-BREF-Thai

องค์การอนามัยโลกได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต โดยมองว่าเป็นการรับรู้ของบุคคลต่อสภาพชีวิตของตนภายใต้บริบททางวัฒนธรรม ค่านิยม และเป้าหมายของชีวิต ซึ่งสามารถจำแนกองค์ประกอบของ

คุณภาพชีวิตออกเป็น 5 ด้านหลัก ได้แก่ สุขภาพกาย จิตใจ ความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิต ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม (WHOQOL-BREF-Thai, 1996) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกศึกษา 4 ด้าน ตามการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จ.ป.ฐ.) ของเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

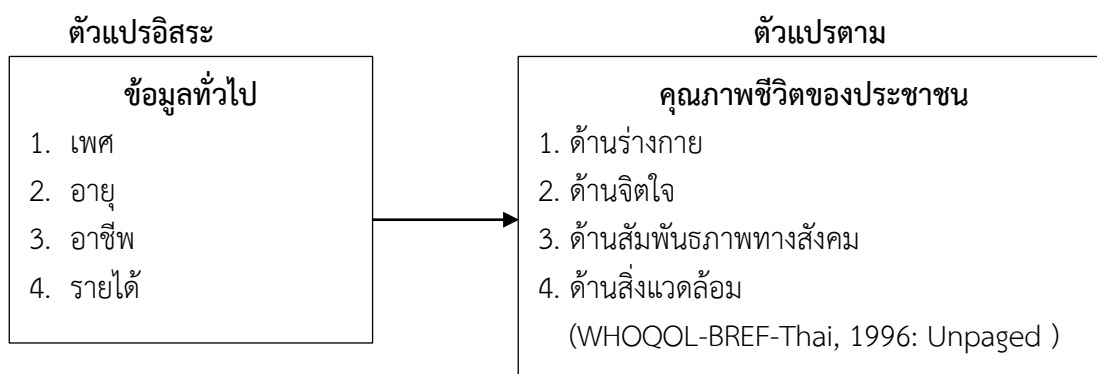
ด้านสุขภาพกาย หมายถึง การรับรู้ของบุคคลต่อสภาพร่างกายและความสามารถในการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ครอบคลุมความแข็งแรงของร่างกาย การไม่มีอาการเจ็บปวด ความสามารถในการรับมือกับความไม่สบายทางกาย การพักผ่อนและการนอนหลับ รวมถึงการรับรู้เกี่ยวกับพลังงานและสมรรถภาพในการใช้ชีวิต

ด้านจิตใจ หมายถึง การรับรู้สภาวะทางอารมณ์และจิตใจของตนเอง เช่น ความรู้สึกเชิงบวกต่อชีวิตการเห็นคุณค่าและความภาคภูมิใจในตนเอง ความมั่นใจ ความสามารถด้านความคิด ความจำ สมาธิ และการเรียนรู้ รวมถึงความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ด้านลบ เช่น ความเครียดหรือความวิตกกังวล

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การรับรู้ถึงคุณภาพของความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน และสังคม รวมถึงบทบาทในการช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนความพึงพอใจต่อความสัมพันธ์ทางอารมณ์และเพศสัมพันธ์

ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต เช่น ความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิต สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม การเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ การคมนาคม แหล่งบริการด้านสุขภาพและสวัสดิการสังคม รวมถึงโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการพัฒนาทักษะ

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แบบการสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัย ได้กำหนดขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยเลือกจากประชากรในตำบล ประกอบด้วย 15 หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1

บ้านแสงคง หมู่ที่ 2 บ้านตาแก หมู่ที่ 3 บ้านโคกขมิ้น หมู่ที่ 4 บ้านเขว้า หมู่ที่ 5 บ้านตาพระ หมู่ที่ 6 บ้านศรีสมบูรณ์ หมู่ที่ 7 บ้านลำแดง หมู่ที่ 8 บ้านหนองซอน หมู่ที่ 9 บ้านพลับ หมู่ที่ 10 บ้านโคกบัว หมู่ที่ 11 บ้านโคกขมิ้น หมู่ที่ 12 บ้านโคกเพชร หมู่ที่ 13 บ้านทะเมนชัย หมู่ที่ 14 บ้านพงษ์ศิริ หมู่ที่ 15 บ้านหนองอุดม ซึ่งมีจำนวนผู้ชาย 5,056 คน ผู้หญิง 4,848 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 9,904 คน (เทศบาลตำบลโคกขมิ้น, 2567: น. 2)

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้การกำหนดขนาดของตัวอย่างประชากรโดยวิธีการของยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ขนาดความคลาดเคลื่อน +5% จากประชากรทั้งสิ้น 9,904 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 384 คน โดยมีรายละเอียด การคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้วิธีการของยามาเน่ (Taro Yamane) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95%

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การสำรวจคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีแนวคิดต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม แล้วนำผลการศึกษาดังกล่าวมากำหนดเป็นเนื้อหาในแบบสอบถาม

3.1.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์

3.1.3 สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.1.4 นำเสนอแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Empirical Validity) ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและทดลองใช้ที่สมบูรณ์แบบแล้วไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ออกหนังสือส่งถึงผู้ใหญ่บ้านแต่ละชุมชนในเขตตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน เก็บรวบรวมมาได้ 384 ฉบับ โดยใช้แบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายงู จังหวัดบุรีรัมย์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายงู จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของประชาชน จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของประชาชน ได้แก่ เพศ วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบใช้ค่าที (t-test Independent) ส่วนอายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบโดยใช้ค่าวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) หรือ F-test โดยในผลทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ที่พบความแตกต่างกัน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายงู จังหวัดบุรีรัมย์

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	200	52.10
หญิง	184	47.90
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	10	2.60
ช่วงอายุ 20-39 ปี	103	26.80
ช่วงอายุ 40-59 ปี	251	65.40
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	20	5.20
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	16	4.20
เกษตรกร	270	70.30
ค้าขาย/อาชีพอิสระ	80	20.80
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	18	4.70
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	16	4.20
10,001-20,000 บาท	223	58.10
20,001-30,000 บาท	136	35.40
มากกว่า 30,001 บาท	9	2.30
รวม	384	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายงู จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 รองลงมาเพศหญิง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 47.9 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 40-59 ปี จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 65.40 รองลงมาช่วงอายุ 20-39 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.80 มากกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20 และต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.60 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 70.30 รองลงมาอาชีพค้าขาย/ อาชีพอิสระ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 อาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70 และอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 58.10 รองลงมา รายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 25.40 รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 และรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,001 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 ตามลำดับ

1. ระดับการมีส่วนร่วมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายงู จังหวัดบุรีรัมย์ แสดงผลได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายงู จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวม

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น	ระดับความคิดเห็น		การแปลความหมาย	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย	4.23	0.17	มาก	3
2. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ	4.23	0.17	มาก	3
3. คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	4.25	0.18	มาก	2
4. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	4.28	0.18	มาก	1
รวม	4.25	0.10	มาก	

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายงู จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.18) รองลงมา คือ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.18) คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย และคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = 0.17) ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบใช้ค่าที (t-test Independent) ส่วนอายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบโดยใช้ค่าวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way Anova) หรือ F-test

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของประชาชน ได้แก่ เพศ วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบใช้ค่าที (t-test Independent)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลโคกขมิ้น	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย	4.21	0.17	4.25	0.18	-2.021	0.044*
2. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ	4.23	0.16	4.24	0.18	-0.142	0.887
3. คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	4.24	0.18	4.25	0.19	-0.735	0.463
4. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	4.28	0.18	4.28	0.17	-0.426	0.670
รวมเฉลี่ย	4.24	0.10	4.25	0.09	-1.505	0.133

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของประชาชน ได้แก่ เพศ วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบใช้ค่าที (t-test Independent) พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นคุณภาพชีวิตด้านร่างกายมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลโคกขมิ้น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	0.201	3	0.067	2.272	0.080
	ภายในกลุ่ม	11.192	380	0.029		
	รวม	11.393	383			
2. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.041	3	0.014	0.473	0.701
	ภายในกลุ่ม	10.860	380	0.029		
	รวม	10.900	383			
3. คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	0.189	3	0.063	1.874	0.133
	ภายในกลุ่ม	12.774	380	0.034		

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลโคกขมิ้น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
4. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	รวม	12.963	383			
	ระหว่างกลุ่ม	0.173	3	0.058	1.875	0.133
	ภายในกลุ่ม	11.709	380	0.031		
	รวม	11.883	383			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	0.021	3	0.007	0.733	0.533
	ภายในกลุ่ม	3.564	380	0.009		
	รวม	3.585	383			

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัยจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ โดยรวมพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอพลับพลาชัยจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลโคกขมิ้น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	0.483	3	0.161	5.604	0.001**
	ภายในกลุ่ม	10.910	380	0.029		
	รวม	11.393	383			
2. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.413	3	0.138	4.986	0.002**
	ภายในกลุ่ม	10.488	380	0.028		
	รวม	10.900	383			
3. คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	0.021	3	0.007	0.201	0.896
	ภายในกลุ่ม	12.942	380	0.034		
	รวม	12.963	383			
4. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.125	3	0.042	1.348	0.258
	ภายในกลุ่ม	11.757	380	0.031		
	รวม	11.883	383			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	0.168	3	0.056	6.228	0.000**
	ภายในกลุ่ม	3.417	380	0.009		
	รวม	3.585	383			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายงาย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอาชีพ โดยรวมพบว่า มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายงาย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลโคกขมิ้น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	0.285	3	0.095	3.249	0.022*
	ภายในกลุ่ม	11.108	380	0.029		
	รวม	11.393	383			
2. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.193	3	0.064	2.289	0.078
	ภายในกลุ่ม	10.707	380	0.028		
	รวม	10.900	383			
3. คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	0.042	3	0.014	0.201	0.746
	ภายในกลุ่ม	12.921	380	0.034		
	รวม	12.963	383			
4. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.177	3	0.059	1.348	0.127
	ภายในกลุ่ม	11.706	380	0.031		
	รวม	11.883	383			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	0.124	3	0.041	4.525	0.004**
	ภายในกลุ่ม	3.461	380	0.009		
	รวม	3.585	383			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษา 13 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายงาย จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวมพบว่า มีความแตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายงาย จังหวัดบุรีรัมย์

1. หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมการสันทนาการให้มากขึ้นกว่าเช่นเคย เช่น การจัดกิจกรรมร้องเพลง การสันทนาการในกลุ่มชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน สบายใจ และคลายความกังวล

2. หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ ควรมีการส่งเสริมทางด้านการพัฒนาทางด้านจิตใจ เช่น การจัดสวนสาธารณะให้มีพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ที่กำหนด เพื่อให้ประชาชนได้มีจุดพักผ่อนทางจิตใจ หรือการมีสวนหย่อมสำหรับออกกำลังกาย

3. หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริเวณเขตพื้นที่รับผิดชอบ ควรมีการปฏิสัมพันธ์ทางชุมชนเพิ่มสักเล็กน้อย เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนของตนในทุกด้าน ให้เกิดการพัฒนาไปพร้อมกัน ตั้งแต่การพัฒนาทางด้านร่างกาย การพัฒนาทางด้านจิตใจ การมีสัมพันธ์ทางสังคมและพร้อมไปด้วยการมีสิ่งแวดล้อมที่ดีและปลอดภัย

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยการศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และนำประเด็นที่ค้นพบไปเป็นข้อมูลให้หน่วยงานอื่น ๆ นำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป จากการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เป็นประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงความมั่นคงและความก้าวหน้าของสังคม โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นที่ยังประสบปัญหา การเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน เช่น ด้านสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการทางสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจหลักในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนทุกด้านอย่างทั่วถึง จึงทำให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลับพลาย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (WHOQOL-BREF, 1996: Unpagged) ที่กล่าวไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตมี 4 อย่าง ประกอบด้วย 1) คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย 2) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ 3) คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภพัฒน์ ทศธร (2558: น. 5) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชน : กรณีศึกษาอำเภอลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ประชาชนที่มีสถานภาพการสมรส และจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ภาครัฐควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนในชุมชนเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ประชาชนส่วนมากเข้าถึงการให้บริการอย่างทั่วถึงในการบริการทางด้านร่างกาย เช่น การเข้าถึงบริการสาธารณสุขทาง การแพทย์ การได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเจ็บป่วย การส่งเสริมการออกกำลังกาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภพัฒน์ ทศธร (2558: น. 5) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชน: กรณีศึกษาอำเภอลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับ

การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย อยู่ในระดับมาก

2.2 คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นประชาชนสามารถเข้าถึง การให้บริการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การจัดการความเครียด การได้ทำกิจกรรมที่หน่วยงานจัดกิจกรรม ขึ้นมา ได้มีการสนทนากลุ่มชุมชน ทำให้ประชาชนในชุมชนเข้าถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ซึ่ง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของอนรรฆ อีสเฮาะ (2562: น. 9) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอกะปง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ อยู่ในระดับมาก

2.3 คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ประชาชนสามารถเข้าถึงการให้บริการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่หน่วยงาน จัดกิจกรรม การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารในชุมชน การได้รับการช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการทำให้ประชาชนใน ชุมชนสามารถเข้าถึงการพัฒนาคุณภาพด้านความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นอย่างดี ประทิพย์ ภักดีศรีไพรวัลย์ (2559: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา “คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้าน แสนตอ หมู่ 11 ตำบลท่าผา อำเภอกะปง จังหวัดลำปาง” พบว่า คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าประชาชน สามารถเข้าถึงการให้บริการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ถิ่นที่อยู่อาศัยมีความปลอดภัยเป็นระเบียบชุมชน ห่างไกลจากภัยอันตราย มีการกำจัดหรือเก็บขยะเป็นระเบียบไม่มีกลิ่นเหม็นเน่าและยังมีไฟฟ้าส่องสว่าง ใน ท้องถนน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย ของณัฐวัฒน์ ชันโท (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพ ชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยงานบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ใน ระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ที่ไม่ แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ศุภพัฒน์ ทศธร (2558: น. 5) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชน: กรณีศึกษาอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบความ แตกต่างในคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลโคกขมิ้น ตามกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ พบว่า เพศ อายุ อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อ เดือนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 นำมาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนา คุณภาพชีวิตประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกขมิ้น อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบในการส่งเสริม พัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริเวณ เขตพื้นที่รับผิดชอบ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทาง สังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับประชาชนทุกคน ให้ประชาชนรู้สึกว่าได้มีการพัฒนา คุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานภาครัฐ ร่วมมือกับทุกภาคส่วน นำโดยที่ทำการปกครองอำเภอจัดประชุมร่วมหัวหน้าส่วนราชการ เช่น สถานีตำรวจภูธรอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ โรงพยาบาลในพื้นที่ พร้อมผู้นำ ทุกหมู่บ้าน เพื่อปรึกษาหารือในการวางนโยบาย ในการจัดกิจกรรมให้ประชาชน เช่น การทำบุญสวดมนต์ การจัดกิจกรรมร้องเพลงกลุ่มผู้สูงอายุ การสนทนากลุ่มในชุมชน เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ

1.2 สถานีตำรวจภูธรอำเภอในพื้นที่ จัดประชุมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบเขตพื้นที่ เพื่อจัดเวรตรวจยามวิกาลตามบ้านเรือนประชาชน โดยเฉพาะบริเวณที่ไฟฟ้าส่องสว่างไม่เพียงพอ หรือพื้นที่ที่อาจก่อให้เกิดการมั่วสุมของคนบางกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ประชาชนคลายความกังวลจากภัยอันตราย

1.3 พัฒนาชุมชนอำเภอ จัดประชุมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบเขตพื้นที่ เพื่อออกให้ความรู้แก่ประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการสร้างอาชีพ การหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง

1.4 เกษตรอำเภอ จัดประชุมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบเขตพื้นที่ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการใช้ประโยชน์จากดินและน้ำให้เหมาะสมกับพื้นที่ของหมู่บ้าน

1.5 โรงพยาบาลในพื้นที่ สาธารณสุขอำเภอ โรงเรียนในพื้นที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบเขตพื้นที่ ร่วมกันรณรงค์ เพื่อป้องกัน ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ในการดูแลสุขภาพของตนเอง รวมถึงการจัดกิจกรรมกีฬาในหมู่บ้านทุกปี เพื่อปลอดจากยาเสพติด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อที่จะได้ทราบถึงบริบทของแต่ละแห่งว่า ยังต้องมีการพัฒนาคุณภาพของประชาชนในด้านใดเพิ่มขึ้น หรือไม่

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้คนในการพัฒนาพื้นที่ และเพิ่มบทบาทของภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนามากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนต่างประกอบไปด้วยปัจจัยหลายประการ ที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาคุณภาพของประชาชนในพื้นที่ให้บรรลุตามเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการ บูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ส่วนราชการร่วมกันผลักดันบทบาทของตนเองได้เกิดความเป็นรูปธรรม ภายใต้ภารกิจและบทบาทที่ได้รับ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและรอบด้าน ไม่เพียงแต่การพัฒนาทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงมิติทางสังคม สุขภาพ การศึกษา และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป หากทุกภาคส่วนร่วมมือกันอย่างจริงจังจะส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข และนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- แก้วตะวัน ศิริลักษณ์นันท์. (2565). *การประเมินคุณภาพชีวิตด้วย WHOQOL-BREF*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐวัฒน์ ชันโท. (2557). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เทศบาลตำบลโคกขมิ้น. (2567, 13 พฤษภาคม). *ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลโคกขมิ้น ปี 2567*. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2568, จาก <https://www.kokkhamin.go.th>.
- ปรางทิพย์ ภักดีศิริไพรวัลย์. (2559). *การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและบทบาทของชุมชนในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรางทิพย์ ภักดีศิริไพรวัลย์. (2559). *การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ หมู่ 11 ตำบลท่าผา อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง (สารนิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พิเชษฐ์ ชูทอง. (2567). การประยุกต์พรหมวิหารธรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 11(1), 108–126.
- พัทธพล ศุภะเสน. (2023). *การจัดการคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัชชานนท์ สมบูรณ์ชัย. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่*. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ศุภพัฒน์ ทศรัฐ. (2558). การศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชน: กรณีศึกษาอำเภอลำลูกเกด จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารสาธิตฐานกลาง มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 38(1), 5.
- อนรรฆ อีสเฮาะ. (2562). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดสงขลา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- WHOQOL-BREF-THAI. (1996). *คู่มือการใช้แบบประเมินคุณภาพชีวิตฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.